

ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
**Political Attitude of the Master of Public Administration
Program's Students, Faculty of Political Science,
Ramkhamhaeng University**

สิทธิพันธ์ พุทธหนู¹ เฉลิมพล ศรีหงษ์¹ เดช อุณหจิรังรักษ์¹
&จักรภพ สรมณี²

**Sittipan Buddhahun¹, Chalernpol Srihong¹, Dej Unhajirangruk¹
& Jackrapop Sornmanee²**

Corresponding author: jackrapop@yahoo.com

Received: 11/06/67 Revised: 03/07/67 Accepted: 03/07/67

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง” โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งแบบปลายปิดและแบบปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 50 คนที่กำลัง

¹ นักวิชาการอิสระ

² คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹ Independent scholar

² Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University

ศึกษาอยู่ในโครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รุ่นที่ 16 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ สาขาวิชาที่จบในระดับปริญญาตรี อายุ อาชีพ ภูมิฐานะกับทัศนคติทางการเมือง และเพื่อศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างอายุของกลุ่มตัวอย่างกับทัศนคติทางการเมือง แต่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ เพศ สาขาวิชาที่จบในระดับปริญญาตรี และภูมิฐานะกับทัศนคติทางการเมือง

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่าทัศนคติทางการเมืองในภาพรวมคือ เป็นกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย = 3.31 แต่ถ้าพิจารณาแยกตามตัวชี้วัดเป็นรายตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นกลางใน 4 เรื่อง ได้แก่ แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่มีคะแนนเฉลี่ย = 3.22 ค่านิยมเรื่องหลักแห่งความเท่าเทียมกันที่มีคะแนนเฉลี่ย = 2.94 ค่านิยมเรื่องหลักเหตุผลนิยมที่มีคะแนนเฉลี่ย = 3.26 และค่านิยมเรื่องหลักสากลนิยมที่มีคะแนนเฉลี่ย = 3.00 ส่วนค่านิยมเรื่องหลักมนุษยนิยมนั้นมีคะแนนเฉลี่ย = 4.09 กลุ่มตัวอย่างจึงมีทัศนคติทางการเมืองเป็นเสรีนิยม

คำสำคัญ: ทัศนคติทางการเมือง: อุดมการณ์ทางการเมือง: พฤติกรรมทางการเมือง

Abstract

The article is on "Political attitudes of students in the Master of Public Administration program, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University". Mixed methods, both quantitative and qualitative, were employed to analyze data. A questionnaire consisting of both closed-ended and open-

ended questions was used as a tool to collect data from a sample of 50 students who were studying in the Master of Public Administration program, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University, Class 16. The objectives were to study the relationship between gender, bachelor's degree major, age, length of service, hometown and political attitudes, and also to study students' political attitudes as a whole. The research results found that there is a relationship between the age of the sample group and their political attitudes. But there was no relationship between length of service, gender, field of study completed at the bachelor's degree level. and hometown and political attitude.

Considering the average score of the sample studied, it was found that the overall political attitude was moderate with an average score = 3.31. But if considered separately by individual indicators, it was found that the sample group had moderate political attitude in 4 places. These included the concept of change with an average score of = 3.22, the value of equality with an average score of = 2.94, the value of rationalism with an average score of = 3.26, and the value of universalism with an average score of = 3.00. As for the value of humanism, the average score was = 4.09. The sample, therefore had a liberal political attitude.

Keywords: political attitude: political Ideology: political behavior

คำนำ

อุดมการณ์ทางการเมือง จึงเป็นชุดของความเชื่อ มายาคติ หรือหลักการที่ ขบวนการ สถาบัน ชนชั้น หรือชนกลุ่มใหญ่ยึดถือเพื่อที่จะอธิบายว่าสังคมการเมือง ควรจะดำเนินไปอย่างไร รวมทั้งจะกำหนดแนวทางกว้างๆเกี่ยวกับอำนาจรัฐ การ แจกแจงอำนาจ และการใช้อำนาจอีกด้วย ตัวอย่างอุดมการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ เช่น อุดมการณ์ประชาธิปไตย อุดมการณ์ฟาสซิสต์ อุดมการณ์ชาตินิยม เป็นต้น

อุดมการณ์ทางการเมืองในฐานะที่เป็นความเชื่อของกลุ่มจึงเป็นปัจจัยที่ สำคัญที่ช่วยขัดเกลาให้เกิดรูปแบบทัศนคติทางการเมืองที่แตกต่างกันไปของบรรดา สมาชิก และขณะเดียวกันจะมีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมและการเข้ามามี ส่วนร่วมทางการเมืองของคนในสังคมอีกด้วย

นอกจากนี้ นักวิชาการได้แบ่งอุดมการณ์ทางการเมืองในฐานะที่เป็นความ เชื่อของกลุ่ม และทัศนคติทางการเมืองในฐานะที่เป็นความเชื่อทางการเมืองของ บุคคล ออกเป็น 2 ฝ่าย ที่รู้จักกันในชื่อสเปกตรัมทางการเมือง (Political spectrum) ซึ่งแบ่งความเชื่อทางการเมืองออกเป็นฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา โดยต้นกำเนิดมาจากการจัดวางที่นั่งของสมาชิกสภาของฝรั่งเศสหลังการปฏิวัติ 1789 – 1799 พวกที่มี แนวคิดทางการเมืองสุดโต่งจะจัดที่นั่งให้อยู่ด้านซ้าย และพวกขุนนางศักดินาอยู่ ทางด้านขวา อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ อุดมการณ์สังคมนิยมถูกจัดว่าอยู่ฝ่ายซ้าย ขณะที่อุดมการณ์อนุรักษนิยมและอุดมการณ์ฟาสซิสต์ถูกจัดอยู่ฝ่ายซ้ายของแกน สเปกตรัมทางการเมือง (Wikipedia, มปป.)

ส่วนของทัศนคติทางการเมืองนั้น นักวิชาการจะเรียกชื่อของกลุ่มทัศนคติแตกต่างจากชื่อของอุดมการณ์ โดยกำหนดให้ทัศนคติทางการเมืองที่อยู่บนแกนซ้ายสุดของสเปกตรัมคือกลุ่มสุดโต่ง (radical) กลุ่มที่สอง ยังถูกจัดอยู่ในฝ่ายซ้ายคือ กลุ่มเสรี (liberal) กลุ่มที่สาม กลุ่มสายกลาง (moderate) กลุ่มที่สี่ ถูกจัดอยู่ฝ่ายขวาคือ กลุ่มอนุรักษ (conservative) และกลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มขวาจัด หรือกลุ่มปฏิกิริยา (reactionary) (Baradat, L.P., 2006)

จากแนวคิดข้างต้นทำให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษา เพื่อดูว่าปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองมากน้อยเพียงใด และทัศนคติทางการเมืองในภาพรวมของนักศึกษาจัดว่าอยู่ในกลุ่มใดมากที่สุด คาดว่าผลการวิจัยจะช่วยให้สามารถเข้าใจพฤติกรรมทางการเมืองที่เป็นผลมาจากแรงผลักดันทางจิตวิทยา นั่นคือ แบบแผนของความคิดความเชื่อที่นักศึกษาพึงมีต่อสรรพสิ่งในทางการเมือง หรือ ทัศนคติทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติทางการเมือง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่จบปริญญาตรีกับทัศนคติทางการเมือง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติทางการเมือง
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุการทำงานกับทัศนคติทางการเมือง
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับทัศนคติทางการเมือง

6. เพื่อศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาโครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหงในภาพรวม

สมมุติฐานการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 1 – ข้อ 5 คณะผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยและสมมุติฐานทางสถิติที่เรียกว่า Null hypothesis (H_0) อย่างละ 5 ข้อ ดังนี้

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 1: มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติทางการเมือง

H_0 ข้อ 1: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติทางการเมือง

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 2: มีความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่จบในระดับปริญญาตรีกับทัศนคติทางการเมือง

H_0 ข้อ 2: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่จบในระดับปริญญาตรีกับทัศนคติทางการเมือง

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 3: มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติทางการเมือง

H_0 ข้อ 3: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติทางการเมือง

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 4: มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับทัศนคติทางการเมือง

H_0 ข้อ 4: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับทัศนคติทางการเมือง

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 5: มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับทัศนคติทางการเมือง

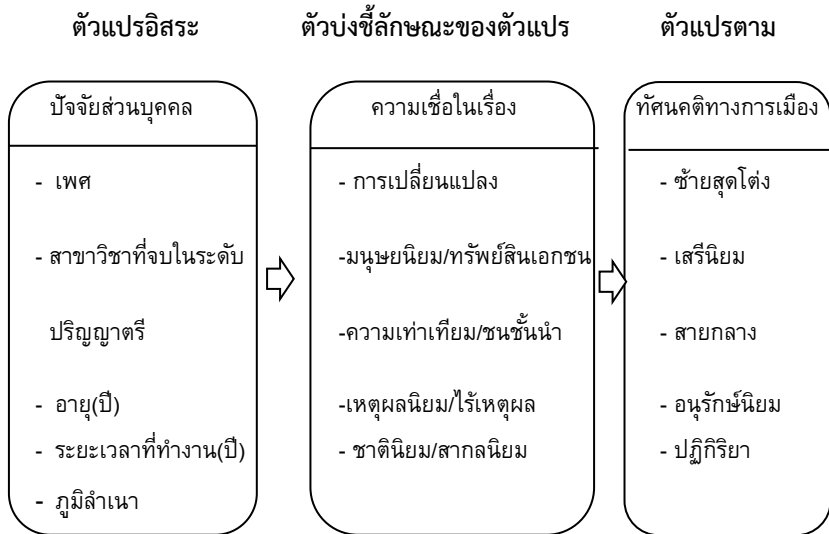
H_0 ข้อ 5: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับทัศนคติทางการเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร : ประชากรของการวิจัยนี้คือ นักศึกษาโครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยสุ่มตัวอย่างเฉพาะนักศึกษารุ่นที่ 16/3 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน
2. ขอบเขตด้านช่วงเวลาที่ศึกษา : ศึกษาในช่วงเวลา เมษายน – กรกฎาคม พ.ศ. 2567

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมือง: กรณีศึกษา นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง” ได้ดังนี้

ตามกรอบแนวคิดนี้ เป็นการกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรอิสระ) มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง (ตัวแปรตาม) โดยการวัดคะแนนความเชื่อในเรื่องต่างๆ 5 เรื่อง เพื่อใช้เป็นตัวบ่งชี้ว่ามีทัศนคติทางการเมืองเป็นแบบใด ซึ่งในการวิจัยนี้ กำหนดให้ความเชื่อมีคะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนน และแบ่งคะแนนความเชื่อออกเป็น 5 ช่วงคะแนน เพื่อใช้บ่งชี้ทัศนคติทางการเมือง 5 แบบ ดังนี้

คะแนนความเชื่อ	ทัศนคติทางการเมือง
1.00 - 1.80	ปฏิกิริยา
1.81 - 2.61	อนุรักษ์นิยม
2.62 - 3.42	เป็นกลาง
3.43 - 4.23	เสรีนิยม
4.24 - 5.00	สุดโต่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณเป็นหลัก ส่วนวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 6 จะเสริมด้วยการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อให้ผลการวิจัยมีรายละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้วิธีการวิจัยสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิดที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับประเด็นต่างๆ ของการวิจัยนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยนี้ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในโครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รุ่นที่ 16 ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 90 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้เชี่ยวชาญบางท่าน เช่น Neuman ผู้เขียนตำราเรื่อง Social Research Methods : Qualitative and Quantitative Approaches (1997, p.222) แนะนำว่าถ้าประชากรมีจำนวนน้อยกว่า 1,000 คน ควรใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประมาณ 30% ของประชากร ซึ่งประชากรของการวิจัยนี้มีจำนวน 90 คน ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30% ของ 90 คน เท่ากับ 27 คน ส่วน Krejcie และ Morgan ผู้เขียนบทความเรื่อง Determining Sample Size for Research Activities (1970, pp. 607-610) ได้เสนอสูตรการคำนวณพร้อมทั้งตารางสำเร็จรูปที่คำนวณไว้เรียบร้อยแล้ว ถ้าประชากรมีจำนวนเท่าไร จะต้องใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวนเท่าไร พบว่า ถ้าประชากรมีจำนวน 90 คน จะต้องใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ผลลัพธ์แตกต่างกัน คณะผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกใช้ค่ากึ่งกลางระหว่าง 27 กับ 73 คือ จำนวน 50 คนเป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ และดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยการจับสลากจากบัญชีรายชื่อประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่แบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด ดังนี้

- 1) คำถามแบบปลายปิดที่เป็นมาตรฐานเดียวกันแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องการเปลี่ยนแปลง และค่านิยม 4 ประการ จำนวน 30 ข้อ ใช้คำถามแบบ Likert Scale โดยกำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สำหรับการให้คะแนนคำตอบมีเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ คำถามข้อ 1 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 10 ข้อ 11 ข้อ 12 ข้อ 16 ข้อ 18 ข้อ 23 ข้อ 26 และข้อ 27 ถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 5 คะแนน เห็นด้วย ได้ 4 คะแนน เฉยๆ ได้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย ได้ 2 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 1 คะแนน ส่วนคำถามข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 8 ข้อ 9 ข้อ 13 ข้อ 14 ข้อ 15 ข้อ 17 ข้อ 19 ข้อ 20 ข้อ 21 ข้อ 22 ข้อ 24 ข้อ 25 ข้อ 28 ข้อ 29 และข้อ 30 ถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 1 คะแนน เห็นด้วย ได้ 2 คะแนน เฉยๆ ได้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย ได้ 4 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 5 คะแนน

ส่วนการแปลความหมายคะแนนความเชื่อ เป็นทัศนคติทางการเมือง มีเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

คะแนนแต่ละข้อ	ทัศนคติทางการเมืองของบุคคล
5	สุดโต่ง (ซ้ายจัด)
4	เสรีนิยม
3	สายกลาง
2	อนุรักษนิยม
1	ปฏิกริยา

2) คำถามแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีรายละเอียดเชิงพรรณนา เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปปรึกษาหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์สอนระเบียบวิธีการวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เชี่ยวชาญในการทำวิจัย เพื่อตรวจสอบและปรับแก้ไขคำถามในแบบสอบถามให้เกิดความเชื่อมั่นว่าคำถามในแบบสอบถาม มีความชัดเจน ตรงประเด็น สอดคล้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกข้อที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของแบบสอบถามที่เป็นคำถามแบบปลายปิดนั้น คณะผู้วิจัยได้ประเมินระดับความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีการของ Cronbach (1951, pp. 297-299) ได้ค่า Cronbach's alpha = 0.798 ซึ่งเกินกว่า 0.70 ถือว่าแบบสอบถามมีระดับความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (Hair, Anderson, Tatham, & Black, 1998, p. 118)

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้มอบหมายให้ผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่ เพื่อแจกแบบสอบถามจำนวน 50 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่กำลังศึกษาในโครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ 16 ในปีการศึกษา 2567 ที่ถูกเลือกจากบัญชีรายชื่อนักศึกษาโดยวิธีการจับสลากเป็นจำนวน 50 คน โดยดำเนินการในช่วงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567 และได้รับแบบสอบถามคืนครบทั้ง 50 ชุดนำส่งคณะผู้วิจัย

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้แยกข้อมูลที่ได้จากการกรอกแบบสอบถามในส่วนที่เป็นคำถามแบบปลายปิดทั้งหมดมาลงรหัสข้อมูล และใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลสถิติ โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) แล้วนำค่าสถิติที่คำนวณได้มาแปลผล ส่วนข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีรายละเอียดเชิงพรรณนานั้น ได้นำมาพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา ความตรงประเด็น และวิเคราะห์ตีความความหมายของข้อมูลเหล่านั้น โดยคณะผู้วิจัยได้ร่วมกันอภิปรายผลการตีความข้อมูลตามความคิดเห็นความเข้าใจของผู้วิจัยแต่ละคน เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันของผลการวิจัยอย่างรอบด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ระดับความเชื่อเรื่องการเปลี่ยนแปลงและเรื่องค่านิยม 4 ประการ ทศนคติทางการเมือง และใช้สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ได้แก่ One-way ANOVA ทดสอบ Null hypothesis และสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยกำหนดเกณฑ์ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับไม่เกิน 0.05

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 64.0 จบปริญญาตรีสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 30 อายุ 30-39 ปีคิดเป็นร้อยละ 48.0 อายุการทำงาน 0-3 ปีคิดเป็นร้อยละ 46 ภูมิลำเนาภาคกลางคิดเป็นร้อยละ 50 ตามรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 1 - 5 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
ชาย	32	64.0	1
หญิง	18	36.0	2
รวม	50	100.0	

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชาที่จบปริญญาตรี

สาขาวิชาที่จบปริญญาตรี	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
รัฐประศาสนศาสตร์	15	30.0	1
รัฐศาสตร์	11	22.0	2
อื่นๆ	10	20.0	3
วิทยาศาสตร์	6	12.0	4
นิติศาสตร์	4	8.0	5
บริหารธุรกิจ	3	6.0	6
มนุษยศาสตร์	1	2.0	7
รวม	50	100.0	

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ (ปี)

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
30-39	24	48.0	1
20-29	22	44.0	2
40-49	4	8.0	3
รวม		50	100.0

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุการทำงาน (ปี)

อายุการทำงาน (ปี)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
0-3	23	46.0	1
4-6	12	24.0	2
มากกว่า 9	10	20.0	3
7-9	5	10.0	4
รวม	50	100.0	

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา (ภาค)

ภูมิลำเนา (ภาค)	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
กลาง	25	50.0	1
ใต้	9	18.0	2
ตะวันออกเฉียงเหนือ	9	18.0	2
เหนือ	5	10.0	4
ตะวันออก	2	4.0	5
รวม	50	100.0	

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบ H_0 และสมมุติฐานการวิจัยทั้ง 5 คู่ของงานวิจัยนี้ กำหนดเกณฑ์ความมีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance) ที่ระดับไม่เกิน 0.05 ดังนี้

สมมุติฐานคู่ที่ 1

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 1: มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติทางการเมือง

H_0 ข้อ 1: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติทางการเมือง

วิธีการทางสถิติที่ใช้ทดสอบ H_0 ข้อ 1 เริ่มด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) คะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน โดยคำนวณจากคำตอบที่ได้รับในแบบสอบถาม ซึ่งกำหนดให้มีคะแนนอยู่ระหว่าง 1 - 5 คะแนน พบว่า กลุ่มเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.22 คะแนน ส่วนกลุ่มเพศชายมีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.36 คะแนน

ต่อจากนั้น จึงใช้วิธีการทางสถิติ One-way ANOVA วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มเพศหญิงกับกลุ่มเพศชาย เพื่อดูว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance หรือ Sig.) ที่ระดับไม่เกิน 0.05 หรือไม่ พบว่า ผลการคำนวณได้ค่า $F = 3.416$, $df = 1/48$, $Sig. = 0.071$ แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เนื่องจากค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่าเกิน 0.05) หมายความว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน ซึ่งมีความหมายเท่ากับ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติทางการเมือง จึงสรุปผลการทดสอบสมมุติฐานว่า ไม่สามารถปฏิเสธ H_0

ข้อ 1 ทำให้ต้องปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ข้อ 1 ดังนั้น สรุปผลการวิจัยว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติทางการเมือง

สมมุติฐานคู่ที่ 2

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 2: มีความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่จบปริญญาตรีกับทัศนคติทางการเมือง

H_0 ข้อ 2: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่จบปริญญาตรีกับทัศนคติทางการเมือง

ดำเนินการเหมือนกับการทดสอบ H_0 ข้อ 1 โดยคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีสาขาวิชาต่างกัน พบว่า กลุ่มที่จบปริญญาตรีสาขาวิชารัฐศาสตร์มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.30 คะแนน กลุ่มที่จบปริญญาตรีสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.22 คะแนน กลุ่มที่จบปริญญาตรีสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.33 คะแนน กลุ่มที่จบปริญญาตรีสาขาวิชาบริหารธุรกิจมีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.27 คะแนน กลุ่มที่จบปริญญาตรีสาขาวิชานิติศาสตร์มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.29 คะแนน กลุ่มที่จบปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.29 คะแนน และกลุ่มที่จบปริญญาตรีสาขาวิชาอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.46 คะแนน

ต่อจากนั้น ใช้ One-way ANOVA วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีสาขาวิชาต่างกัน เพื่อดูว่ามีความสำคัญทางสถิติ (statistical significance หรือ Sig.) ที่ระดับไม่เกิน 0.05 หรือไม่

พบว่า ผลการคำนวณได้ค่า $F = 0.920$, $df = 6/43$, $Sig. = 0.490$ แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เนื่องจากค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่าเกิน 0.05) หมายความว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีสาขาวิชาต่างกัน ซึ่งมีความหมายเท่ากับ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่จบปริญญาตรีกับทัศนคติทางการเมือง จึงสรุปผลการทดสอบสมมุติฐานว่า ไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ข้อ 2 ทำให้ต้องปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ข้อ 2 ดังนั้น สรุปผลการวิจัยว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่จบปริญญาตรีกับทัศนคติทางการเมือง

สมมุติฐานคู่ที่ 3

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 3: มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติทางการเมือง

H_0 ข้อ 3: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติทางการเมือง

ดำเนินการเหมือนกับการทดสอบ H_0 ข้อ 1 โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่อายุต่างกัน พบว่า กลุ่มอายุ 20-29 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.42 คะแนน กลุ่มอายุ 30-39 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.23 คะแนน และกลุ่มอายุ 40-49 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.13 คะแนน

ต่อจากนั้น ใช้ One-way ANOVA วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่อายุต่างกัน เพื่อดูว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance หรือ Sig.) ที่ระดับไม่เกิน 0.05 หรือไม่ พบว่า ผลการคำนวณได้ค่า $F = 4.768$, $df = 2/47$, $Sig. = 0.013$ แสดงว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 (เนื่องจากค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่าไม่เกิน 0.05) หมายความว่า มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่อายุต่างกัน ซึ่งมีความหมายเท่ากับ มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติทางการเมือง จึงสรุปผลการทดสอบสมมุติฐานว่า สามารถปฏิเสธ H_0 ข้อ 3 ได้ ทำให้ยอมรับสมมุติฐานการวิจัย ข้อ 3 ดังนั้น สรุปผลการวิจัยได้ว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติทางการเมือง

สมมุติฐานคู่ที่ 4

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 4 : มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับทัศนคติทางการเมือง

H_0 ข้อ 4: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับทัศนคติทางการเมือง

ดำเนินการเหมือนกับการทดสอบ H_0 ข้อ 1 โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานต่างกัน พบว่า กลุ่มที่มีอายุงาน 0-3 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.29 คะแนน กลุ่มที่มีอายุงาน 4-6 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.36 คะแนน กลุ่มที่มีอายุงาน 7-9 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.35 คะแนน และกลุ่มที่มีอายุงานมากกว่า 9 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.26 คะแนน

ต่อจากนั้น ใช้ One-way ANOVA วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานต่างกัน เพื่อดูว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance หรือ Sig.) ที่ระดับไม่เกิน 0.05 หรือไม่ พบว่า ผลการคำนวณได้ค่า $F = 0.371$, $df = 3/46$, $Sig. = 0.774$ แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เนื่องจากค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่าเกิน 0.05) หมายความว่า ไม่มีความ

แตกต่างกัน ซึ่งมีความหมายเท่ากับ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับทัศนคติทางการเมือง จึงสรุปผลการทดสอบสมมุติฐานว่า ไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ข้อ 4 ทำให้ต้องปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ข้อ 4 ดังนั้น สรุปผลการวิจัยว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับทัศนคติทางการเมือง

สมมุติฐานคู่ที่ 5

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 5: มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะกับทัศนคติทางการเมือง

H_0 ข้อ 5: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะกับทัศนคติทางการเมือง

ดำเนินการเหมือนกับการทดสอบ H_0 ข้อ 1 โดยคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิฐานะต่างกัน พบว่า กลุ่มที่มีภูมิฐานะภาคกลาง มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.27 คะแนน กลุ่มที่มีภูมิฐานะภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.41 คะแนน กลุ่มที่มีภูมิฐานะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.29 คะแนน กลุ่มที่มีภูมิฐานะภาคตะวันออก มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.62 คะแนน และกลุ่มที่มีภูมิฐานะภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ 3.30 คะแนน

ต่อจากนั้น ใช้ One-way ANOVA วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิฐานะต่างกัน เพื่อดูว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance หรือ Sig.) ที่ระดับไม่เกิน 0.05 หรือไม่ พบว่า ผลการคำนวณได้ค่า $F = 1.079$, $df = 4/45$, $Sig. = 0.378$ แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 (เนื่องจากค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่าเกิน 0.05) หมายความว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างกัน ซึ่งมีความหมายเท่ากับ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับทัศนคติทางการเมือง จึงสรุปผลการทดสอบสมมุติฐานว่า ไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ข้อ 5 ทำให้ต้องปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ข้อ 5 ดังนั้น สรุปผลการวิจัยว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับทัศนคติทางการเมือง

ส่วนที่ 3 ทัศนคติทางการเมืองในภาพรวม

การวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองในการวิจัยนี้ อาศัยตัวชี้วัด 2 ตัว ได้แก่

- 1) แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลง
- 2) ค่านิยม ซึ่งจำแนกออกเป็นค่านิยม 4 เรื่อง คือ
 - 2.1) ลัทธิมนุษยนิยม
 - 2.2) ความเท่าเทียมกันของมนุษย์
 - 2.3) หลักเหตุผลนิยม
 - 2.4) หลักสากลนิยม

ตัวชี้วัดทั้งสองตัวดังกล่าวข้างต้น ได้ถูกนำมาออกแบบคำถามแบบ Likert scale จำนวน 30 ข้อ คำตอบทุกข้อที่ได้รับจากแบบสอบถามจะถูกแปลงเป็นคะแนนอยู่ระหว่าง 1- 5 คะแนนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มคำถาม/คำตอบที่วัดค่าแนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลง จำนวน 11 ข้อ
- 2) กลุ่มคำถาม/คำตอบที่วัดค่านิยมเรื่องลัทธิมนุษยนิยม จำนวน 5 ข้อ

3) กลุ่มคำถาม/คำตอบที่วัดค่านิยมเรื่องความเท่าเทียมกันของมนุษย์
จำนวน 3 ข้อ

4) กลุ่มคำถาม/คำตอบที่วัดค่านิยมเรื่องหลักเหตุผลนิยม จำนวน 6 ข้อ

5) กลุ่มคำถาม/คำตอบที่วัดค่านิยมเรื่องหลักสากลนิยม จำนวน 5 ข้อ

ต่อจากนั้น จึงคำนวณหาค่าเฉลี่ยคะแนนตัวชี้วัดทัศนคติทางการเมือง ของ
กลุ่มคำถาม/คำตอบแต่ละกลุ่ม รวมทั้งค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของทั้งห้ากลุ่มได้ดังนี้

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนตัวชี้วัดทัศนคติทางการเมือง

ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	ทัศนคติทางการเมือง
1) แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลง	3.22	5	3	เป็นกลาง
2) ค่านิยมเรื่องลัทธิมนุษยนิยม	4.09	5	3	เสรีนิยม
3) ค่านิยมเรื่องความเท่าเทียมกัน	2.94	4	2	เป็นกลาง
4) ค่านิยมเรื่องหลักเหตุผลนิยม	3.26	5	2	เป็นกลาง
5) ค่านิยมเรื่องหลักสากลนิยม	3.00	5	2	เป็นกลาง
ผลรวมของตัวชี้วัดทั้งหมด	3.31	4	3	เป็นกลาง

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีทัศนคติทางการเมืองในภาพรวมคือเป็น
กลาง แต่ถ้าวัดแยกตามตัวชี้วัดเป็นรายตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทาง
การเมืองเป็นกลางใน 4 เรื่อง ได้แก่ แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลง ค่านิยมเรื่องความ
เท่าเทียมกันของมนุษย์ ค่านิยมเรื่องหลักเหตุผลนิยม และค่านิยมเรื่องหลักสากล
นิยม ส่วนค่านิยมเรื่องลัทธิมนุษยนิยมนั้น กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางการเมืองเป็น
เสรีนิยม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานแต่ละข้อ อาจอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัย ข้อ 1: มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติทางการเมือง

จากการใช้วิธีการทางสถิติ One-way ANOVA วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยฯ ของกลุ่มเพศหญิงกับกลุ่มเพศชาย เพื่อดูว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance หรือ Sig.) ที่ 0.05 หรือไม่ พบว่า ผลการคำนวณมีค่า Sig. = 0.071 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน ซึ่งมีความหมายเท่ากับ *ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติทางการเมือง* จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ มาเมือง (2565) ที่ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่นมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับมาก จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนมีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนตัวแปรด้านเพศและอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย ข้อ 2: มีความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่จบในระดับปริญญาตรีกับทัศนคติทางการเมือง

จากการใช้วิธีการทางสถิติ One-way ANOVA วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีสาขาวิชาต่างกัน เพื่อดูว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance หรือ Sig.) ที่ 0.05 หรือไม่ พบว่าผลการคำนวณมีค่า Sig. = 0.490 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีสาขาวิชาต่างกัน ซึ่งมีความหมายเท่ากับ *ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่จบปริญญาตรีกับทัศนคติทางการเมือง* ปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยรรยง สุริยะมณี (2540) ที่ศึกษาเรื่อง “ผลของการอบรมกล่อมเกลานักศึกษามหาวิทยาลัยต่อทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ที่พบว่าทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์กับสายสังคมศาสตร์ไม่มีความแตกต่างกัน รวมทั้งนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกับนักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมก็จะมีทัศนคติทางการเมืองที่เหมือนกัน

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 3: มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติทางการเมือง

จากการใช้วิธีการทางสถิติ One-way ANOVA วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่อายุต่างกัน เพื่อดูว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance หรือ Sig.) ที่ 0.05 หรือไม่ พบว่าผลการคำนวณมีค่า Sig. = 0.013 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ซึ่งมีความหมายเท่ากับ *มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติทางการเมือง* จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสะ บุรพาเดชะ และอนันต์ โอสด

ศิลป์. (2563) เรื่อง การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดและทัศนคติทางการเมืองระหว่างประชากรต่างช่วงวัย ที่พบว่า ในส่วนของการวิเคราะห์ช่วงอายุ (Generation) แบ่งตามเพศ พบว่าเพศชายกลุ่ม Boomer มีสัดส่วนเอียงทางขว้างขวา มากถึงร้อยละ 50 แต่ในกลุ่ม Gen X ลงมาถึง Gen Z กลับสัดส่วนเอียงทางขว้างซ้ายมากกว่า ทั้งสิ้นเป็นจำนวน 53, 65 และ 63 ตามลำดับ ต่างกับกลุ่มเพศหญิงที่มีสัดส่วนเอียงทางขว้างซ้ายในทุกช่วงอายุ และมีมากที่สุดในกลุ่ม Gen Y คือร้อยละ 71 เมื่อแสดงข้อมูลในลักษณะปิระมิดประชากร จะเห็นได้ว่าแทบทุกกลุ่มช่วงอายุของเพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มติดตามข่าวสารในเพจสื่อและบุคคลสาธารณะในฝั่งซ้าย มีสัดส่วนมากน้อยกันตามช่วงอายุ โดยอายุยิ่งน้อยก็ยิ่งมีสัดส่วนเอียงซ้ายมากขึ้น

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 4: มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับทัศนคติทางการเมือง

จากการใช้วิธีการทางสถิติ One-way ANOVA วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกรุปตัวอย่างที่มีอายุงานต่างกัน เพื่อดูว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance หรือ Sig.) ที่ 0.05 หรือไม่ พบว่าผลการคำนวณมีค่า Sig. = 0.774 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานต่างกัน ซึ่งมีความหมายเท่ากับ *ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับทัศนคติทางการเมือง* ปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ข้อค้นพบนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ สุกฤตา สุমনา (2561) ที่ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้บริหารสถานศึกษาไทย:

กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเดชอุดม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่าผู้บริหารการศึกษา มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และการติดตามข่าวสารทางการเมือง ส่วนระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดแบบแผนของวัฒนธรรมทางการเมือง

สมมุติฐานการวิจัย ข้อ 5: มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะกับทัศนคติทางการเมือง

จากการใช้วิธีการทางสถิติ One-way ANOVA วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิฐานะต่างกัน เพื่อดูว่ามีความสำคัญทางสถิติ (statistical significance หรือ Sig.) ที่ 0.05 หรือไม่ พบว่าผลการคำนวณมีค่าSig. = 0.774 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิฐานะต่างกัน ซึ่งมีความหมายเท่ากับ *ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะกับทัศนคติทางการเมือง* ปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ จิรชาติ นาคสวัสดิ์ (2540) ที่ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2539 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านอายุ ชั้นปีการศึกษา ภูมิฐานะ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ชมรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย อาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ความสนใจข่าวสารการเมือง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบ

ประชาธิปไตย ไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา

ส่วนที่ 3 ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษา ในภาพรวม

จากการวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองโดยอาศัยตัวชี้วัด 2 ตัว คือ ความเชื่อเรื่องการเปลี่ยนแปลง และค่านิยม โดยที่แยกย่อยค่านิยมออกเป็น 4 เรื่อง คือ หลักมนุษยนิยม หลักแห่งความเท่าเทียมกัน หลักเหตุผลนิยม และหลักสากลนิยม โดยที่ตัวชี้วัดทั้งสองตัวดังกล่าวข้างต้น ได้ถูกนำมาออกแบบคำถามแบบ Likert scale จำนวน 30 ข้อ คำตอบทุกข้อที่ได้รับจากแบบสอบถามจะถูกแปลงเป็นคะแนนอยู่ระหว่าง 1- 5 คะแนนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากการคำนวณหาค่าเฉลี่ยคะแนนตัวชี้วัดทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มคำถาม/คำตอบแต่ละกลุ่ม รวมทั้งค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของทั้งห้ากลุ่มได้ดังนี้ แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงมีคะแนนเฉลี่ย = 3.22 ค่านิยมเรื่องหลักมนุษยนิยมมีคะแนนเฉลี่ย = 4.09 ค่านิยมเรื่องหลักแห่งความเท่าเทียมกันมีคะแนนเฉลี่ย = 2.94 ค่านิยมเรื่องหลักเหตุผลนิยมมีคะแนนเฉลี่ย = 3.26 ค่านิยมเรื่องหลักสากลนิยมมีคะแนนเฉลี่ย = 3.00 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวชี้วัดทัศนคติทางการเมืองทั้งหมด = 3.31

สรุปได้ว่า พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีทัศนคติทางการเมืองในภาพรวมคือ เป็นกลาง แต่ถ้าพิจารณาแยกตามตัวชี้วัดเป็นรายตัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางการเมืองเป็นกลางใน 4 เรื่อง ได้แก่ แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลง ค่านิยมเรื่องหลักแห่งความเท่าเทียมกัน ค่านิยมเรื่องหลักเหตุผลนิยม

และค่านิยมเรื่องหลักสากลนิยม ส่วนค่านิยมเรื่องหลักมนุษยนิยมนั้น กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางการเมืองเป็นเสรีนิยม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวชี้วัดทัศนคติทางการเมืองแต่ละตัว อาจอภิปรายผลจากข้อมูลที่นักศึกษาดูคำตอบต่อคำถามปลายเปิดได้ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงมีคะแนนเฉลี่ย = 3.22 กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางการเมืองเป็นกลาง

สอดคล้องกับคำตอบต่อคำถามปลายเปิดของนักศึกษาคนที่ 10 ที่ว่า “ข้าพเจ้ามีทัศนคติทางการเมืองแบบกลางๆ คือไม่เชียร์หรือสนับสนุนความรุนแรง ไม่ชอบการทำลายหรือการแสดงอำนาจที่เกินกว่าเหตุ ไม่ยินดียินร้ายกับฝ่ายที่ได้หรือไม่ได้ เชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นทุกอย่างมีเหตุปัจจัยส่งผลให้เกิดขึ้น อีกทั้งมองว่าการที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร ควรจะเคารพสิทธิหน้าที่และให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทุกวันนี้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นล้วนเกิดจากผลประโยชน์หรือความเห็นแก่ตัวของคนใดคนหนึ่ง หรือผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อใดเกิดขัดผลประโยชน์ก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา จนบางครั้งก้าวไปสู่ความรุนแรงขึ้นได้ ผู้ทำรายงานเองคิดเห็นว่าประเทศไทยเป็นสังคมที่มีชนบทรอบนิยม ระเบียบแบบแผน มีกฎหมาย สิ่งไหนที่ดีอยู่แล้วควรรักษาไว้และพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป ส่วนสิ่งไหนที่ไม่ดีสร้างความเดือดร้อนและปัญหาให้กับสังคม ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงให้พัฒนาและดียิ่งขึ้นตามลำดับ แต่ควรแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้คนและสังคมเกิดการปรับตัวคุ้นชินกับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ และยอมรับกับผลที่จะเกิดขึ้น สิ่งไหนที่เปลี่ยนได้เลยที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผู้คน หรือสังคม

ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้เลย แต่ต้องเข้าใจว่าสิ่งไหนที่เปลี่ยนแปลงสังคมอย่าง กระทันหันและรุนแรงมากเกินไป ย่อมไม่เป็นผลดีต่อคนไทยและประเทศชาติเป็นแน่แท้”

2. ค่านิยมเรื่องหลักแห่งความเท่าเทียมกันมีคะแนนเฉลี่ย = 2.94 กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางการเมืองเป็นกลาง

สอดคล้องกับคำตอบต่อคำถามปลายเปิดของนักศึกษา คนที่ 3 ที่ว่า “ผมคิดว่าต้องให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค เพราะสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคเป็นหลักการที่จะทำให้คนทุกคนมีความเท่าเทียมกันในทุกๆ ด้าน สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคที่เป็นเรื่องหลักๆ นั่นก็คือ สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในร่างกาย สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการเลือกที่อยู่อาศัย ฯลฯ ส่วนความเสมอภาคนั้นได้แก่ ความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย (equality before the law) ความเสมอภาคทางการเมือง (political equality) หนึ่งคนหนึ่งเสียง (one man one vote) ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (human dignity) ซึ่งจะละเมิดมิได้ ถ้าให้กล่าวถึงในแง่ของเศรษฐกิจและกฎหมาย ความเสมอภาคในทางกฎหมายทำให้เราแค่มิเสรีภาพ การมีเสรีภาพตรงนี้ไม่ได้ให้ผลลัพธ์ที่นำไปสู่ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจเสมอไป เพราะฉะนั้นเสรีภาพอาจจะเป็นต้นเหตุของความเหลื่อมล้ำก็ได้ ความเสมอภาคทางกฎหมายอย่างเดียวไม่พอ และเสรีภาพอย่างเดียวก็ไม่เพียงพอ แต่ความเสมอภาคต้องมองในแง่ของผลลัพธ์ด้วย ในระบบตลาดสามารถทำให้มนุษย์ไปสู่สังคมที่คนมีโอกาสเท่ากันจริงในทางเศรษฐกิจ ที่อาจจะพูดได้ว่า หน้าที่ของรัฐต้องเข้ามากระจายทรัพยากร ในลักษณะที่ทุกคนต้องได้อะไรบางอย่างเท่ากันเป็นพื้นฐานไม่ว่าคนนั้นจะเก่งหรือไม่เก่ง ชี้อายุหรือชยัน ต้องมีบางอย่างที่ทุกคนต้องได้เท่ากัน

หมด ซึ่งในปัจจุบันการให้ความสำคัญกับเสรีนิยมอย่างเดียวยังไม่พอ แม้จะมีการประกันสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคในรัฐธรรมนูญโดยประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ความยากจนของประชาชนจะนำไปสู่ความไม่เสมอภาคทำให้เกิดช่องว่างอย่างมากในทางเศรษฐกิจ ในด้านการเมือง การพัฒนาทางวัตถุก็มีส่วนช่วยให้เกิดความเสมอภาคทางสังคม อันนำไปสู่ความเสมอภาคทางการเมืองมากยิ่งขึ้น”

3. คำนิยมเรื่องหลักเหตุผลนิยมมีคะแนนเฉลี่ย = 3.26 กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางการเมืองเป็นกลาง

สอดคล้องกับคำตอบต่อคำถามปลายเปิดของนักศึกษา คนที่ 4 ที่ว่า “การใช้เหตุผล อยู่เป็นกลางของทั้งสองกลุ่ม เพราะทุกคนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม อย่างเสรีในการแสดงความคิดเห็น แต่ความคิดเห็นนั้นจะต้องมีทางออกหรือจุดกึ่งกลางของทั้งสองฝ่าย ไม่มีฝ่ายใดเปรียบหรือฝ่ายเสียเปรียบซึ่งการตัดสินใจในบางกรณีก็ต้องใช้อำนาจมาตัดสินเพื่อหาทางออกของปัญหา”

4. คำนิยมเรื่องหลักสากลนิยมมีคะแนนเฉลี่ย = 3.00 กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางการเมืองเป็นกลาง

สอดคล้องกับคำตอบต่อคำถามปลายเปิดของนักศึกษา คนที่ 2 ที่ว่า “พิจารณาจากตัวชี้วัดนี้ทัศนคติทางการเมืองของกระผมน่าจะตรงกับ Moderate หรือกลุ่มสายกลาง กล่าวคือ อะไรก็ได้ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม ความรู้ วิทยาการต่าง ๆ ของสากลโลกหรือของชาติเราเองก็ตาม หากสามารถนำมาประยุกต์หรือใช้กับประเทศของกระผมแล้ว ประเทศพัฒนาขึ้น ประชาชนภายในประเทศอยู่ดีกินดี มีสุขภาพที่ดี และสงบสุข กระผมยอมรับทั้งนั้น”

สอดคล้องกับคำตอบต่อคำถามปลายเปิดของนักศึกษา คนที่ 8 ที่ว่า “ค่านิยมความเป็นสากล-ชาตินิยม อยู่เป็นกลางของทั้งสองกลุ่ม เพราะหากมองในมิติของ Internationalism การอยู่ร่วมกันในสังคมหรือในระดับสากล ควรใช้กฎระเบียบที่เป็นรูปแบบสากลหรือรูปแบบกฎหมายซึ่งเป็นหลักการที่มีการยอมรับ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และเห็นด้วยกับมิติของ Nationalism ที่มองผลประโยชน์ของประเทศสำคัญ แต่มองแล้วแต่กรณีไป เช่น ด้านการค้าหรือด้านเศรษฐกิจ กรณีแรงงานที่ผิดกฎหมายเข้าประเทศ และกรณีปราสาทเขาพระวิหาร โดยแต่ละฝ่ายก็จะนำเสนอหลักฐานเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง ซึ่งมีตัวกลางมาช่วยหาทางออก คือ ผ่านศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ”

5. ค่านิยมเรื่องหลักมนุษยนิยมนั้นมีคะแนนเฉลี่ย = 4.09 กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางการเมืองเป็นเสรีนิยม

สอดคล้องกับคำตอบต่อคำถามปลายเปิดของนักศึกษา คนที่ 1 ที่ว่า “สำหรับดิฉันเองมีทัศนคติแบบเสรีนิยม ที่ให้ความสำคัญเรื่องสิทธิมนุษยชน เพราะมองว่ามีความสำคัญในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะสิทธิมนุษยชน คือ สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่เป็นของพวกเราทุกคน ไม่ว่าเราจะเป็นใคร หรืออยู่ที่ไหนบนโลกใบนี้ ไม่ว่าคุณจะมีอะไร หรือใช้ชีวิตแบบไหนก็ตาม สิทธิมนุษยชนไม่สามารรถถูกพรากไปได้ แต่บางครั้งสิทธิมนุษยชนอาจถูกจำกัด เช่น ถ้าคุณทำผิดกฎหมาย หรือกระทำการที่อาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ สิทธิมนุษยชนนั้นจึงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าความเป็นมนุษย์ เช่น ความมีศักดิ์ศรี ความยุติธรรม ความเท่าเทียม ความเคารพ และความเป็นอิสระ นอกจากนี้สิทธิ

มนุษย์ชนนั้นไม่ได้เป็นเพียงแค่แนวคิดที่เป็นนามธรรมเท่านั้น เพราะสิทธิมนุษยชนคือแนวคิดที่ได้รับการนิยาม และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งก็จะมีความย้อนแย้งกับบริบทของสังคมไทยในบางส่วน ดังที่จะเห็นได้จากข่าวสารที่มีการเผยแพร่อยู่ในปัจจุบัน อาทิ ข่าวดราม่า ผอ.โรงเรียนหวงเก้าอี้ สพฐ. ซึ่งมีมูลความผิดทางวินัยไม่ร้ายแรง, ข่าวไม่แบ่งแยกห้องน้ำ ครู-นักเรียน สพฐ. เตรียมปรับปรุงห้องน้ำโรงเรียน, เครือข่ายมะเร็ง ชง งบ.ชุดใหม่ ผลิตรวมรองรับเทคโนโลยี, ลดเหลื่อมล้ำ ‘ประกันสังคม’ เป็นต้น”

และสอดคล้องกับคำตอบต่อคำถามปลายเปิดของนักศึกษา คนที่ 5 ที่ว่า “เนื่องจากดิฉันจบปริญญาตรี จากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ซึ่งดิฉันได้เรียนรู้เกี่ยวกับมนุษย์โดยมีหลักการความคิดความเชื่อในเรื่องของความเป็นมนุษย์ที่ความเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะร่ำรวย หรือยากจน ทุกคนคือมนุษย์คนหนึ่ง ที่ควรได้รับสวัสดิการของรัฐ ควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ดิฉันจึงมีความเชื่อและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”

แต่จะแตกต่างจากคำตอบต่อคำถามปลายเปิดของนักศึกษา คนที่ 7 ที่ว่า “ผมมีทัศนคติที่เป็นกลางในเรื่องนี้ เนื่องจากผมแม้จะให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์และเชื่อในความสามารถ หรือศักยภาพของมนุษย์ ที่จะพัฒนาตนเองและสังคมต่อไปได้ แต่ในความเป็นจริงการพัฒนาจำเป็นต้องมีการแข่งขัน และเนื่องจากมนุษย์มีศักยภาพที่ต่างกัน Private Property จึงเป็นสิ่งจูงใจ/เป็นรางวัล ทำให้เกิดการพัฒนาดตนเอง และตอบสนองความต้องการของสังคม ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม คนที่กระตือรือร้นมาก/ขยันมาก/เก่งมาก ก็ควรได้รับ Private Property ที่มากขึ้นตามไป

ด้วย และเมื่อเขาเหล่านั้นมี Private Property มากขึ้น ก็จะมีทุนที่จะใช้ในการพัฒนาต่อไป”

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยเชิงปริมาณที่กำหนดตัวชี้วัดทัศนคติทางการเมืองออกเป็น 2 ตัว คือความคิดความเชื่อในเรื่องของการเปลี่ยนแปลง และความคิดความเชื่อในค่านิยม 4 ด้าน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ จากนั้นได้นำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ยและแปลความหมายพบว่าการสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดระดับของความคิดความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมนั้นควรจะให้ครอบคลุมในทุกมิติและหลากหลายมากพอ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำตรงและสามารถนำไปสู่อำนาจในการทำนายผลของเหตุการณ์ทางการเมือง หรือพฤติกรรมทางการเมืองที่มีทัศนคติทางการเมืองมีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังได้ถูกต้อง แม่นยำสูง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยให้ครอบคลุมประชากรจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมที่หลากหลาย
2. ควรอาศัยแนวคิด/ทฤษฎี/ตัวชี้วัด ทัศนคติทางการเมืองจากสำนักต่างๆ ที่น่าเชื่อถือมาเป็นเครื่องมือเพื่อการทวนสอบข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- จิรัชชาติ นาคสวัสดิ์. (2540). การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพฑูรย์ มาเมือง. (2565). "ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น" วารสารวิจัยศรีล้านช้าง, 2(7), 1-9.
- ยรรยง สุริยะมณี. (2540). ผลของการอบรมกลุ่มেলাใหม่มหาวิทยาลัยต่อทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วสะ บุรพาเดชะ และอนันต์ โอสถศิลป์. (2563). การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดและทัศนคติทางการเมืองระหว่างประชากรต่างช่วงวัย. สืบค้นเมื่อ 30 พ.ค. 2567 จาก <https://www.kpi.ac.th/knowledge/research/data/1240>
- สุกฤตา สุมะนา. (2561). วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้บริหารสถานศึกษาไทย: กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเดชอุดม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 5. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ, 14(2), 179-188.

Baradat, L.P. (2006). *Political Ideologies: Their Origins and Impact*. NJ: Pearson Prentice Hall.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha and The Internal Structure of Test. *Psychometrika*, (16), 297-334.

Hair, J. F., JR., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1998). *Multivariate data analysis (5th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970), Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, (30), 607-610.

Neuman, W. L. (1997). *Social Research Methods : Qualitative and Quantitative Approaches*. (3rd ed.), Allyn and Bacon.

Wikipedia. (มปป.). *Left–right political spectrum* . retrieved May 29, 2024 from https://en.wikipedia.org/wiki/Left-right_political_spectrum